

Zawód: **technik mechanik**
Symbol cyfrowy zawodu: **311[20]**
Numer zadania: 1

Arkusz zawiera informacje
prawnie chronione do
momentu rozpoczęcia
egzaminu

311[20]-01-112

Czas trwania egzaminu: 180 minut

**ARKUSZ EGZAMINACYJNY
ETAP PRAKTYCZNY
EGZAMINU POTWIERDZAJĄCEGO KWALIFIKACJE ZAWODOWE
CZERWIEC 2011**

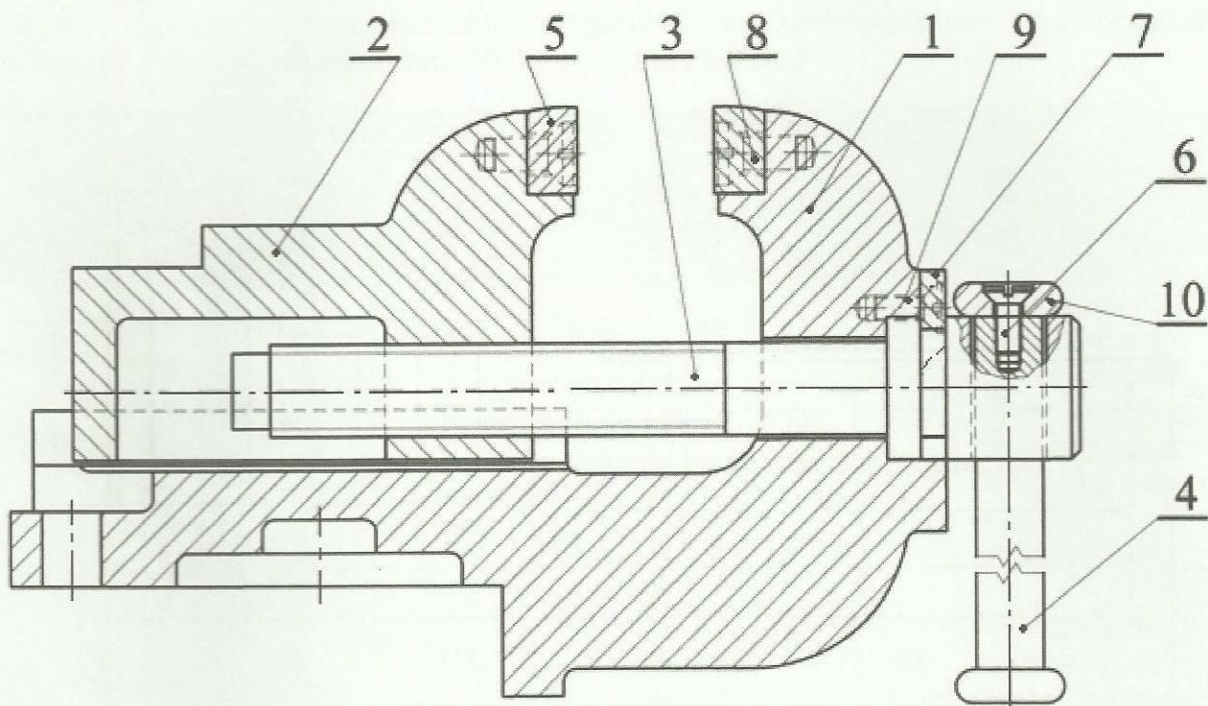
Informacje dla zdającego:

1. Materiały egzaminacyjne obejmują: ARKUSZ EGZAMINACYJNY z treścią zadania i dokumentacją, zeszyt ze stroną tytułową KARTA PRACY EGZAMINACYJNEJ oraz KARTĘ OCENY.
2. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 7 stron. Sprawdź, czy materiały egzaminacyjne są czytelne i nie zawierają błędnie wydrukowanych stron. Ewentualny brak stron lub inne usterki w materiałach egzaminacyjnych zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego etap praktyczny.
3. Na KARCIE PRACY EGZAMINACYJNEJ:
  - wpisz swoją datę urodzenia,
  - wpisz swój numer PESEL*.
4. Na KARCIE OCENY:
  - wpisz swoją datę urodzenia,
  - wpisz swój numer PESEL*,
  - wpisz symbol cyfrowy zawodu,
  - zamaluj kratkę z numerem odpowiadającym numerowi zadania,
  - przyklej naklejkę ze swoim numerem PESEL w oznaczonym miejscu na karcie.
5. Zapoznaj się z treścią zadania egzaminacyjnego, dokumentacją załączoną do zadania, a następnie przystąp do rozwiązania zadania. Rozwiązanie obejmuje opracowanie projektu realizacji prac określonych w treści zadania.
6. Zadanie rozwiązuj tylko w zeszycie KARTA PRACY EGZAMINACYJNEJ od razu na czysto, nie otrzymasz dodatkowych kartek. Notatki, pomocnicze obliczenia itp., jeżeli nie należą do pracy, obwiedź linią i oznacz słowem BRUDNOPIS. **Zapisy oznaczone BRUDNOPIS nie będą oceniane.**
7. Po rozwiązaniu zadania ponumeruj strony pracy egzaminacyjnej. Numerowanie rozpocznij od strony, na której jest miejsce do zapisania tytułu pracy. Wszystkie materiały, które załączasz do pracy, opisz swoim numerem PESEL* w prawym górnym rogu.
8. Na stronie tytułowej zeszytu KARTA PRACY EGZAMINACYJNEJ, wpisz liczbę stron swojej pracy i liczbę sztuk załączonych materiałów.
9. Zeszyt KARTA PRACY EGZAMINACYJNEJ i KARTĘ OCENY przekaż zespołowi nadzorującemu etap praktyczny.

Powodzenia!

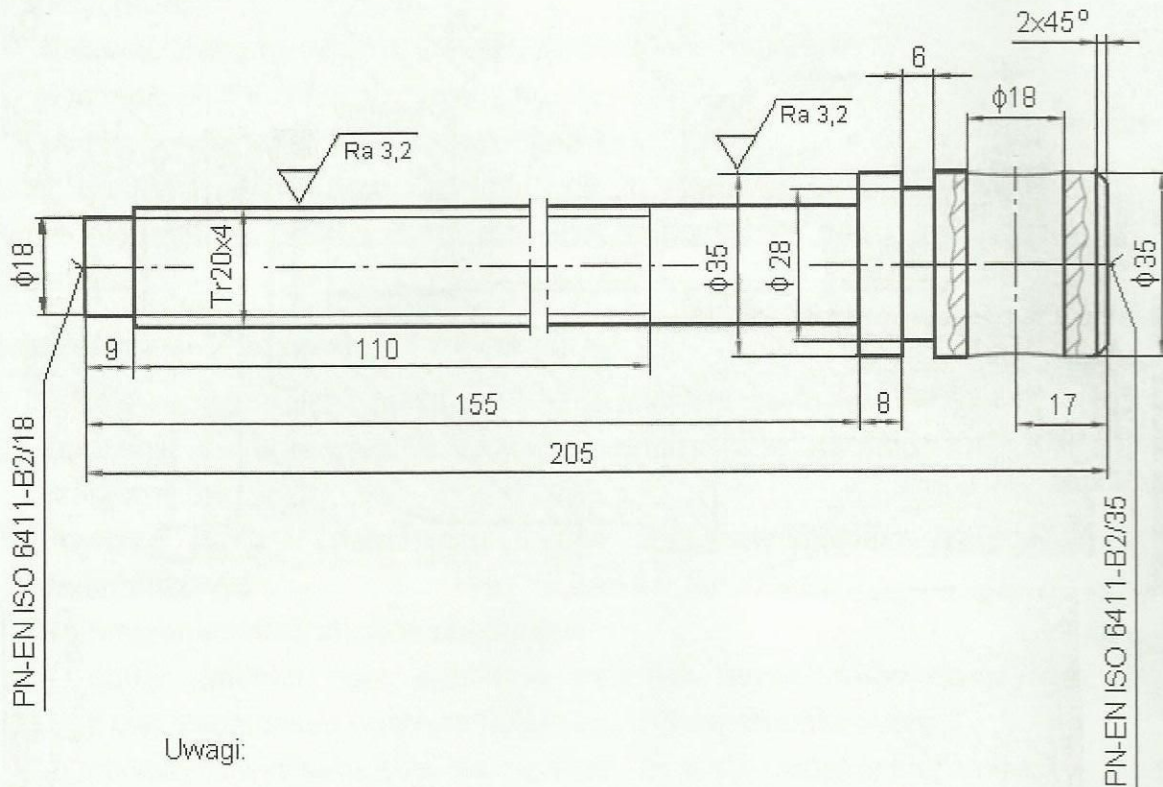
* w przypadku braku numeru PESEL - seria i numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość.

Załącznik 1.

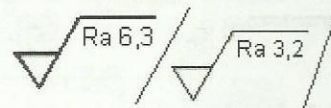
10.	Kapturek	1	S185			
9.	Wkręt M6x12	2		PN-85/M-82207		
8.	Wkręt M8x15	4		PN-85/M-82207		
7.	Płytką zabezpieczającą	1	S185			
6.	Wkręt M6x15	1		PN-85/M-82207		
5.	Nakładka	2	C10E			
4.	Pokrętło	1	S185			
3.	Śruba	1	S235JR	01.01.03		
2.	Szczęka przesuwna	1	EN-GJL-200			
1.	Korpus ze szczęką stałą	1	EN-GJL-200			
Nr części	Nazwa części		Sztuk	Materiał	Nr rys lub normy	Uwagi
Imię i nazwisko		Data	Podpis	Zastępuje rys.: Symbol: 311[20]-01-112 Numer rysunku: 01.01.00		
Konstruował	Jan Nowak	03.01.11				
Kreślił	Jan Nowak	05.01.11				
Sprawdził	Adam Kowalski	10.01.11				
Zatwierdził	Adam Kowalski	11.01.11				
Podziałka 1:1	Nazwa przedmiotu: Imadło ślusarskie					

Załącznik 2.

Uwagi:

1. Ostre krawędzie stępić
2. Ulepszać cieplnie 28-32 HRC

Imię i nazwisko		Data	Podpis	Podziałka:	Materiał :	Arkusz:	Arkuszy:
Konstruował	Jan Nowak	03.02.11		1:1	xxxxxxxxxx	1	1
Kreślił	Jan Nowak	05.02.11		Nazwa części:			
Sprawdził	Adam Kowalski	10.02.11		Śruba			
Zatwierdził	Adam Kowalski	11.02.11		Numer rysunku:		Symbol:	
Poprawił	Jan Nowak	18.02.11		01.01.03		311[20]-01-112	

Załącznik 3.

Własności wytrzymałościowe niektórych gatunków stali – wyciąg z PN

Uwaga: naprężenia dopuszczalne obliczone z zastosowaniem współczynników bezpieczeństwa /zakres potrzebny do rozwiązania zadania/

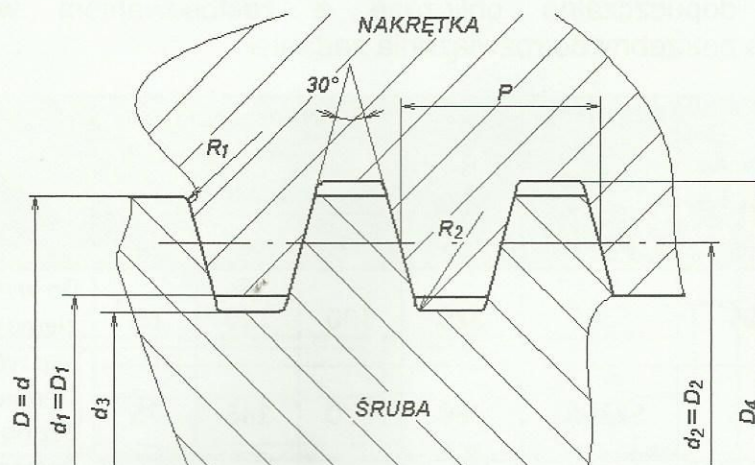
Materiał	Oznaczenie stali wg PN	Oznaczenie stali wg PN-EN 10027-1:1994	R _m MPa	Naprężenia dopuszczalne w MPa			Zastosowanie
				k _r	k _g	k _s	
Stale niestopowe konstrukcyjne ogólnego przeznaczenia PN-88/H-84020:1988	St0S	S185	320	100	120	65	Do wytwarzania elementów, części maszyn i urządzeń: średnio obciążonych bez obróbki cieplnej. Dostępne w postaci prętów, kształtowników i rur.
	St3S	S235JR	380	120	145	75	
	St4S	S275	440	130	155	85	
Stale niestopowe konstrukcyjne do utwardzania powierzchniowego i ulepszenia cieplnego PN-93/H-84019:1993	10	C10E	335	105	125	65	Do wytwarzania elementów, części maszyn i urządzeń: średnio obciążonych, np. koła zębate, śruby napędowe, które należy poddać obróbce cieplnej. Dostępne w postaci prętów, kształtowników i rur.
	15	C15E	375	115	140	75	
	20	C22	410	125	150	80	
	25	C25	450	140	170	90	

Załącznik 4.

Pręty stalowe okrągłe. Wymiary – wyciąg z PN-H-93200-02:1987 /zakres potrzebny do rozwiązania zadania/

Wymiary nominalne średnic i dopuszczalne odchyłki	
Średnica [mm]	Dopuszczalna odchyłka dla prętów o zwykłej dokładności wykonania
20, 21, 22, 23, 24, 25	±0,5 mm
26, 28, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 40	±0,6 mm

Wymiary gwintów trapezowych symetrycznych – wyciąg z PN-ISO 2902:1996

d [mm]		P skok gwintu zwykłego [mm]	d ₂ =D ₂ [mm]	d ₃ [mm]	D ₁ [mm]	D ₄ [mm]	S _r ^{**)} [cm ²]	skok gwintu	
								drobno- zwojnego [mm]	grubo- zwojnego [mm]
szereg średnic	szereg średnic								
1 ^{*)}	2								
8		1,5	7,25	6,2	6,5	8,3	0,30	-	-
	9	2	8	6,5	7	9,5	0,33	1,5	-
10		2	9	7,5	8	10,5	0,44	1,5	-
	11	3	9,5	8	8	11,5	0,44	2	-
12		3	10,5	8,5	9	12,5	0,57	2	-
	14	3	12,5	10,5	11	14,5	0,87	2	-
16		4	14	11,5	12	16,5	1,04	2	-
	18	4	16	13,5	14	18,5	1,43	2	-
20		4	18	15,5	16	20,5	1,89	2	-
	22	5	19,5	16,5	17	22,5	2,13	2	8
24		5	21,5	18,5	19	24,5	2,68	3	8
	26	5	23,5	20,5	21	26,5	3,30	3	8
28		5	25,5	22,5	23	28,5	3,97	3	8

^{*)} Szereg średnic uprzywilejowanych.

^{**)} S_r – pole przekroju śruby.

Przykład oznaczenia gwintu trapezowego symetrycznego o średnicy d=28 mm i skoku P=5 mm: Tr 28x5

Wzory do obliczeń

$$\sigma_r = \frac{F}{S} \leq k_r \quad [MPa]$$

w którym:

σ – naprężenia rozciągające w [MPa], F – siła rozciągająca w [N],

S – pole powierzchni przekroju w [mm²], $S = \frac{\pi d_3^2}{4}$,

d_3 – średnica rdzenia śruby w [mm],

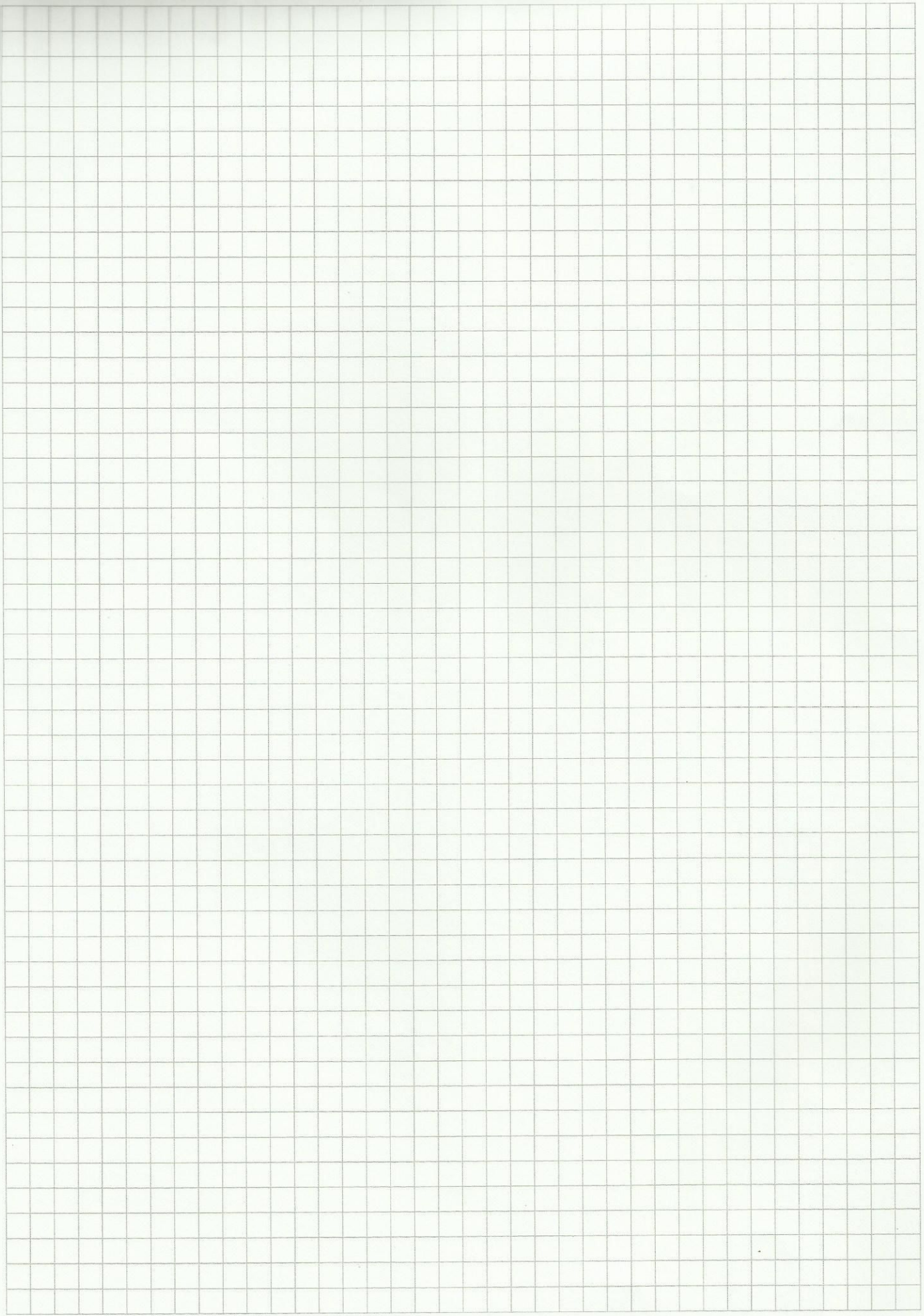
k_r – dopuszczalne naprężenia na rozciąganie w [MPa].

Wyposażenie zakładu mechanicznego

<p style="text-align: center;">Obrabiarki i urządzenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - wiertarka kadłubowa, - przecinarka tarczowa, - tokarka tarczowa, - prasa hydrauliczna, - szlifierka do wałków kłowa, - tokarka rewolwerowa, - frezarka wspornikowa pionowa, - piec do hartowania, - tokarka uniwersalna kłowa. 	<p style="text-align: center;">Uchwyty i przyrządy obróbkowe</p> <ul style="list-style-type: none"> - imadło ślusarskie, - imadło maszynowe do wałków z wkładką przyrządkową, - uchwyt tokarski 3-szczękowy samocentrujący, - kiel tokarski obrotowy, - tarcza zabierakowa, - zabierak tokarski, - oprawki narzędziowe do mocowania wiertel, - oprawki narzędziowe do mocowania rozwiertaków, - kiel tokarski stały, - podtrzymka ruchoma.
<p style="text-align: center;">Narzędzia skrawające</p> <ul style="list-style-type: none"> - piła tarczowa, - noże tokarskie: zdzieraki, wykańczaki, przecinaki, - noże do gwintów, - nawiertaki, - pilniki ślusarskie, - wiertła: od $\phi 1$ do $\phi 64$ mm, - rozwiertaki: od $\phi 6H7$ do $\phi 32H7$, - narzynki. 	<p style="text-align: center;">Narzędzia kontrolno-pomiarowe</p> <ul style="list-style-type: none"> - przymiar kreskowy 0÷500 mm, - suwmiarka uniwersalna z noniusem 0,05 mm, zakres pomiarowy 0÷140 mm, - suwmiarka z noniusem 0,05 mm, zakres pomiarowy 0÷250 mm, - twardościomierz, - mikrometr zewnętrzny 0÷25 mm i 25÷50 mm, - czujnik zegarowy z uchwytem magnetycznym, - sprawdzian pierścieniowy do gwintów, - wzorce chropowatości, - sprawdzian płytkowy zarysu gwintu.

Uwaga: w celu sporządzenia wykazów: obrabiarek i urządzeń, uchwytów i przyrządów obróbkowych oraz narzędzi skrawających i kontrolno-pomiarowych, z przedstawionego zestawu wyposażenia należy dobrać tylko te, które są niezbędne w procesie wytwarzania **śruby**. W magazynie dostępne są materiały i części zamienne wchodzące w skład imadła ślusarskiego wg rysunku 01.01.00 (Załącznik 1).

Zadanie egzaminacyjne

Zakład mechaniczny przyjął zlecenie na wykonanie naprawy niewielkiej partii imadeł ślusarskich (rysunek nr 01.01.00). Po weryfikacji określono, następujący zakres prac związanych z naprawą imadła w zakładzie mechanicznym:

- dobrać materiał do wykonania śruby, o wytrzymałości wyższej od stosowanego dotychczas,
- wykonać śrubę (rysunek 01.01.03) z wybranego materiału,
- wymienić płytkę zabezpieczającą śrubę,
- wymienić zużyte nakładki szczęk imadła.

Opracuj projekt realizacji prac związanych z naprawą imadła ślusarskiego w celu przywrócenia jego sprawności eksploatacyjnej na podstawie opisu uszkodzeń i załączonej dokumentacji.

Projekt realizacji prac powinien zawierać:

1. Tytuł pracy egzaminacyjnej stosowny do zakresu realizowanych prac.
2. Założenia do opracowania projektu sformułowane na podstawie treści zadania i załączników.
3. Przebieg procesu demontażu imadła z uwzględnieniem kolejności czynności demontażowych.
4. Rozwiązanie konstrukcyjne obejmujące:
  - dobór gatunku oraz wymiarów materiału wyjściowego do wykonania śruby z uwzględnieniem wytrzymałości i naddatków obróbkowych,
  - obliczenia wytrzymałościowe sprawdzające dla śruby rozciąganej siłą $F = 9 \text{ kN}$.
5. Wykaz obrabiarek i urządzeń, uchwytów i przyrządów, narzędzi skrawających i narzędzi kontrolno-pomiarowych niezbędnych w procesie wykonania śruby.
6. Przebieg procesu technologicznego wykonania śruby z zachowaniem kolejności operacji.
7. Przebieg procesu montażu imadła ślusarskiego po naprawie z zachowaniem kolejności czynności montażowych.

Do wykonania zadania wykorzystaj:

- Załącznik 1.** Imadło ślusarskie (rysunek 01.01.00)
- Załącznik 2.** Śruba (rysunek 01.01.03)
- Załącznik 3.** Własności wytrzymałościowe niektórych gatunków stali
- Załącznik 4.** Pręty stalowe okrągłe. Wymiary
- Załącznik 5.** Wymiary gwintów trapezowych symetrycznych
- Załącznik 6.** Wzory do obliczeń
- Załącznik 7.** Wyposażenie zakładu mechanicznego

Czas przeznaczony na wykonanie zadania wynosi 180 minut.